

Vieras kieli omaksi

Vieraiden kielten opetuksen kehittämishanke Viehko 2009-2011

15.3.2011

Kotikansainvälisyyden työkalupakki - konkreettisia työkaluja kotikansainvälisyyden toteuttamiseen

Miksi kotikansainvälisyyttä omalla koululla?

- vain murto-osa oppilaista pääsee osallistumaan ulkomaanretkiin
- avustusten haku ja jälkityö rankkaa, merkitsee opettajalle palkatonta lisätyötä
- ulkomaanmatkat usein vain opettajille
- ulkomaanmatkojen tulokset laihoja, koska on vaikea sovittaa lähtökohtia ja tavoitteita yhteen
- tapakasvatus tärkeää
- tärkeää sisäistää, että yhteiskunta on muuttunut kansainväliseksi
- asennekasvatus tärkeää, tavoitteena avata koulussa
  - o mitä kansainvälisyys, kotikansainvälisyys, suomalaisuus, Suomen kansalaisuus tarkoittaa
  - o mitkä ovat globaalisuuden ja oman kulttuurin ilmenemismuodot
- kannustetaan oppilaita opiskelemaan muitakin kieliä kuin englantia (miten saada myös pojat innostumaan kieltenopiskelusta)
- vahvistaa yhteisöllisyyttä
- toteutetaan opetussuunnitelman aihekokonaisuutta Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Kotikansainvälisyys koko koulun asia

- kaikkien aineiden opettajat mukaan, kansainvälisyys ei ole vain kieltenopettajien oikeus tai velvollisuus
- koko koulun sitouttaminen kotikansainvälisyyteen (koulun johtoryhmä, johtokunta, vanhempainyhdistys, oppilaskunta)
- oppilaan kaksi- tai monikielisuuden ja oman kulttuuritaustan tuominen positii-visella tavalla esiin oppilaan oma persoona huomioiden
- opettajia rohkaistaan tulemaan omasta roolista ulos ja heittäytymään pois työroolistaan oppilaiden silmissä
- miten hyödyntää maahanmuuttajataustaisen oppilaiden taitoja enemmän
- koululla kv-tiimi, jossa eri aineiden opettajia

Tapahtumien järjestäminen koululla

- tapahtumat elämyksellisiä, tapahtumissa luodaan mielikuvia
- tapahtumat hyvä olla tarkkaan suunniteltuja
- oppilaiden järjestämä kielikahvila, josta vanhemmat tai oppilaat ostavat tuotteita eri kielillä, asiakkaille avuksi sanastolappuja ja ääntämisohejuita
- vierailevia opettajia muista maista (esim. origamin tekoa japanilaisen opettajan johdolla)
- koko koulun aamujumppa eri kielillä
- kieliteemapäiviä, joissa aineenopettajat opettavat osaamallaan kielellä esim. historiaa, biologiaa tai opettavat osaamaansa kieltä
- vieraskielinen opetus, kielten integrointi muihin oppiaineisiin
- kielten viikko, jolloin ruokalassa eri päivinä kohdekielialueen ruokia
- saksan opetukseen fondue- ja raclette-tunteja
- venäjän opetukseen samovaari-tunti kansallispuvussa
- joululaulutilaisuus, jossa lauluja eri kielillä
- tilaisuuksia, joissa kaksi- ja monikieliset oppilaat esittelevät koti- tai äidinkieltään
- kieliviikko
  - o yhteistyössä naapurikoulujen kanssa
  - o päivän avauksia eri kielillä
  - o ständeja eri kielistä
  - o isommat oppilaat opettavat pienimmille
  - o vierailijoita esim Goethe-instituutista, Nifinistä
  - o viimeisenä päivänä juhlasalissa yhteistä ohjelmaa
- valmistavan luokan oppilaiden vanhempien järjestämiä työpajoja
- alueellisia tapahtumia yhdessä lähikoulujen kanssa
- somalialaiset äidit leipovat piiraita (samosoja)
- Viron, Japanin paja, Afrikan paja
- UNICEF-kävely
- kieltenpäivä, esim. Euroopan kielipäivä 26.9., Eurooppa-päivä 9.5.:
  - o rastitehtäviä
  - o luokan kielet näkyville
  - o Tervetuloa-kyttilä eri kielillä
  - o päivänavaus, jossa erikielisiä oppilaita puhumassa
- kulttuuritempaukset (elokuvat, konsertit – myös koululla)
- YK-päivä 24.10.
  - o eri maiden pisteitä juhlasaliin, pisteitä voi ylläpitää kuka vain (ei tarvitse olla kyseisestä maasta)
  - o leikit, liput, laulut, kansallispuvut, maisemat, ruokakulttuuri, urheilulajit
  - o materiaalia matkoilta, sukulaisilta, netistä

Oppilaiden osallisuus kotikansainvälisyyden kehittämisessä koululla

- oppilaskunnan hallitus mukaan kehittämään ajatuksia, joita sisällytetään koulun arkeen (esim. tempauksia, liikuntatapahtumia)
- mitä pojat haluavat

Kielisuihkut, kulttuuriin tutustuminen

- työpajat oppilaille huoltajien omalla äidinkielellä
- vanhempien oppilaiden antamat kielisuihkut
- oman oppilaiden kierrättäminen luokista ja kouluista toiseen kertomassa omasta kulttuuristaan ja kielestään, opettamaan esim. numeroita, värejä, tervehdyksiä omalla kielellään
- ulkomaalaistaustaisen vanhemman kutsuminen oppitunnille kertomaan (esim. afrikkalaisen elämän esittelyä)

Kielikerhot

- opetusvirasto hakenut Opetushallituksesta kerhorahaa, jota jaettu kaikille kouluille oppilasmäärän mukaan
- kerhoa voi pitää myös koulun ulkopuolinen henkilö
- vanhemmat oppilaat voivat pitää kerhoja välitunneilla

Kokemuksia oleskelusta ulkomailla

- entiset oppilaat kertomaan opinnoistaan
- vaihto-oppilaskokemukset

Vaihto-opettajia, kotikansainvälisiä vierailijoita, vieraiden kielten opiskelijoita koululle

- Jani Toivola, Wilson Kirwa

Yhteistyö yritysten kanssa

- Taloudellinen tiedotustoimisto, koulu-coach tuulikki.kirjavainen@tat.fi
- Yritystori, Helsingin yrittäjät ry:n ja Helsingin opetusviraston ylläpitämä nettisivusto, yrittajatori.meke.wikispaces.net
- kansainvälinen etiketti, mitä muita taitoja vaaditaan kuin kielitaitoa globaalisissa maailmassa

Kielisuihkuja, natiiviopettajia vierailemaan koululle helsinkiläisistä vieraskielistä opetusta tarjoavista Kimara-kouluista

- pitämään liikunnan, kuvataiteen, teknisen työn, kotitalouden tunteja
- Deutsche Schule, jorma.heimonen@edu.hel.fi
- Suomalais-venäläinen koulu, minna.tuhola@svk.edu.hel.fi
- Helsingin ranskalais-suomalainen koulu, [eli-na.salminen@hrsk.fi](mailto:elina.salminen@hrsk.fi)
- Käpylän peruskoulu, suomi-espanja-opetus, En español – hanke, mari.peteri@edu.hel.fi

Kulttuurikeskukset, kirjastot, suurlähetystöt

- Ranskan instituutti

- Goethe-instituutti (kielisuihkuja, karttoja, julisteita), ulrike.eichstadt@helsinki.goethe.org
- Saksan suurlähetystö (oppilasvierailuja), Meri Leppänen, www.helsinki.diplo.de
- Saksalainen kirjasto (oppilasvierailuja), deutsche.bibliothek@kolumbus.fi
- Kulttuurikeskus Caisa
- NIFIN

Ulos koulusta kaupungille

- ”pääkaupunkiseudulla tunti on helppo ulkoistaa kadulle, kauppaan, missä altistuu katukylteille ym.”
- tutustuminen etnisiin kauppoihin
- kyrillisten aakkosten harjoittelua hautakivistä ortodoksisella hautausmaalla

Ystävyyuskouluyhteistö

- oppilaiden välinen kirjeenvaihto, sähköpostikirjeenvaihto (kortit, kirjeet, Ystäväni-kirjat)

Median hyödyntäminen

- lehtijutut
- tv-ohjelmat, you tube
- internet
- sosiaalinen media

Opettajat vaihtoon vieraskielisiin kouluihin pks:lla

Tiedotteen sisältö: ryhmätyöskentelyn tulokset Kielikasvatus ja kotikansainvälisyys -koulutuksesta 7.2.2011. Opettajia Espoosta, Helsingistä ja Vantaalta. Koonnut Annamari Kajasto, projektisuunnittelija, annamari.kajasto@hel.fi